

KOMMUNEN DOZZA
(PROVINSEN BOLOGNA)

HÖJD ÖVER HAVET
190 m

FOLKMÄNGD
6 158 invånare varav 1 055
boende innanför murarna.

SKYDDSHELGON
Santa Maria Assunta,
pingstdagen.

TURISTINFORMATION
Rocca di Dozza,
tel. + 39 0542 678240
Öppet från tisdag till söndag:
rocca@comune.dozza.bo.it
www.fondazionedoza.it
www.comune.dozza.bo.it

VÄGBESKRIVNING
Med bil
Dozza ligger 3 km från SS 9
Via Emilia, mellan Bologna och
Imola. Avståndet till Bologna
är 29 km och till Imola 9 km.
Från A14 Bologna-Ancona
norrifrån: avfart Castel S.
Pietro Terme, söderifrån: avfart
Imola. Följ sedan Via Emilia
ända till vägskälet mot Dozza.
Med tåg
Imolas centralstation eller
stationen Castel San Pietro
Terme, sedan buss mot Dozza.

AVSTÅND I KM
Milano 250, Florens 107,
Rimini 86, Ferrara 80,
Ravenna 55, Bologna 29.

INTERNET
www.comune.dozza.bo.it
www.murodipinto.it
info@comune.dozza.bo.it

En doft av vin i Caterinas fästning

Platsens själ

Ortnamnet

Den äldsta uppgiften som finns dokumenterad om Dozza går tillbaka till 1126: "castrum Dutie" härrör troligen från det latinska ordet "doccia", från tidig medeltid, som indikerar ortens kanal vilken samlade allt vatten i en bassäng eller cistern åt befolkningen. En gång i tiden var det ont om vatten här och dess förekomst framhävdes därför i en del lokala namn, t.ex. Chiesa di Santa Maria Assunta in Piscina ("piscina" betyder bassäng) och den mycket gamla församlingskyrkan San Lorenzo in Piscirano.

Vapenskölden

I vapenskölden ses ännu ett prov på den etymologiska kopplingen till ortnamnet. Den avbildar en upprättstående, lejonfärgad grip som med lyfta framtassar är i färd med att dricka från en vattenstril. Gamla avbilder av vapenskölden gjorda i sandsten finns att beskåda på domkyrkan och vid ingången till fästningen.

Historia

1087: byn, som tidigare bebotts av galler, langobarder och bysantiner och som senare skänkts av Karl den store till Imolas kyrka, erövrar av bolognesarna. Dessa bygger en ringmur och befäster platsen, som därmed får namnet "castrum Ducie".
1412: efter våldsamma sammanstötningar mellan ghibbeliner och guelfer, som orsakats av ortens strategiska läge på den gamla

romerska vägen Via Emilia, blir Dozza en förläning åt familjen Alidosi och sedan åt familjen Riario.
1494: fästningen står under Caterina Sforzas herravälde. "Härskarinnan från Romagna" stärker dess militära status och behåller den ända till 1499 då samtliga fästningar under Caterinas herravälde erövrar av Cesare Borgias legotrupper.
1528: påven Clemens VII skänker förläningen till adelsfamiljen Malvezzi från Bologna.
1564: Dozza förlänas av familjen Campeggi (som erhåller titeln markis av påven Pius IV) ända till den siste manlige arvingen dör år 1728.
1730: tack vare ett strategiskt giftermål återgår fästningen i familjen Malvezzis ägo, nu under namnet Malvezzi-Campeggi.
1798: trots upplösningen av förläningarna, som inträffade då Napoleon kom till Italien, lyckades familjen Malvezzi-Campeggi behålla fästningen eftersom man hävdade att det var en privatbostad. Familjen bebodde fästningen ända till 1960 då kommunen köpte den från arvingarna.
1830: efter en kort upprorsperiod återgår Dozza i kyrkans ägo.

1861: i samband med proklamationen om konungariket Italiens upprättande bildas en självstyrande kommun.

Särprägel

Den nära symbiosen mellan den storslagna fästningen och den underliggande gamla bebyggelsen som följer de gamla murarnas form, vittnar om det samspel som bara kan uppstå mellan naturen och människans närvaro på platser med en stolt historia. Markiserna Malvezzi-Campeggi var länsherrarnas med varierande rikedomar från sina förlänningar, från 1500-talet till Napoleons tid (1798). De behöll fästningen i sin ägo ända till den siste manlige arvtagaren i rakt nedstigande led dog 1960. Även om vasallerna sedan lång tid är borta minns ortens invånare dessa "signori" med tillgivenhet eftersom de delade traktens öde tillsammans. Nuförtiden förknippas Dozza också med den konst som utsmyckar husväggar, gator och torg och får byn att vibrera av skönhet. Den lyser upp varje vård och bjuder på en oväntad fascination: vi talar om "Muro Dipinto", en unik

målerifestival i september månad som förvandlar fästningens murar till ett konstgalleri under bar himmel. Den vittnar om en vitalitet och berättarkonst med historisk bakgrund som här uttrycks i nya framställningar och berättelser.

Människors minnen

I Dozza utövades rättskipningen av fästningens länsherrarnas. På gatunivå inne i fästningen kan man besöka fängelset och betrakta fångarnas inskriptioner på cellväggarna som återspeglar den tidens lagar och straff. "Jag, Pasquale Zuffi, fängslades – för första gången genom ödet och av en som njöt av det – hans namn är Giuseppe Soriani, fördömda själ – så begrunda väl du syndiga själ och hoppas ej [på räddning]". I en annan cell finns en grov inristning av ett skelett följt av verser skrivna av Bartolomeo Monti år 1640: "O du som blickar uppåt/jag var som du är/du kommer att bli som jag är/se på detta och hav förtröstan på Gud".

Kända personer

Kardinalen **Lorenzo Campeggi** föddes i Milano 1474. Han fick många barn tillsammans med sin hustru Francesca Guastavillani men blev i unga år änking. Han påbörjade då en karriär inom kyrkan där han uppnådde en hög ställning. Paven Julius II skickade honom till Frankrike och Ludvig den XII:s hov. Tack vare sin vänskap med Henrik den VIII av England tilldelades han biskopsdömet Salisbury. Han blev sedermera utnämnd till biskop av Bologna och efter flera uppdrag utomlands togs han på nytt till Henrik den VIII:s hov för att – förväntades – medla i en oenighet inom

den anglikanska kyrkan. År 1529 fick han förleningen Dozza och titeln greve för 4000 guldmunt, som en avbetalning på ett lån till den apostoliska kammaren för översteprästens resekostnader till utlandet. Han dog i Rom 1539.

Kuriosa

När kardinal Lorenzo Campeggi, Dozzas förste länsherre, dog i Rom utsattes hans lekamen för en egendomlig behandling som på den tiden var förbjuden av kyrkan: han kokades tills endast skelettet återstod, emballerades och skickades

till Dozza. Hans kvarlevor begravdes i ett av fästningens torn, som enligt manuskript från den tiden ska ha varit ett torn av trä, vilket kan förklaras av att man utförde ombyggnationer av fästningen. I dag vilar hans kvarlevor i kryptan till domkyrkan i Dozza.

Konstens njutning vid de målade murarnas varma atmosfär

Vapensköldens törstande grip och vindruvan albanas guldfärgade landskap; det nästan toskansk landskap: det finns ingen bättre paradox för denna plats, belägen på de första kullarna ovanför via Emilia, mellan Bologna och Imola. Byn öppnar sig sakta för besökaren som går längs de stenlagda gatorna i riktning mot fästningen Rocca Sforzesca. Den är mäktig och massiv men står ändå i harmoni med den

Dozza

En doft av vin i Caterinas fästning

"Two women chatting"

övriga bebyggelsens båtformade stadsplan. Och det är faktiskt som om allt löper samman (vatten, vin, människor, vinkällarna och köken som sprider en väldoft av vin och matlagning) och stiger upp mot det arkitektoniska komplex som tronar däruppe. Fästningen står som en samlingspunkt för de två vägar som korsar byn på längden. Den har en sexhörnig planritning med två stora

torn och en omkrets på 530 meter. Fästningens nuvarande utseende är resultatet av de ombyggnationer som gjorde den till en herrskapsboning. Arbetet slutfördes av familjen Malvezzi 1594. Efter att ha passerat vindbryggan, som återuppsbyggts enligt originalutförandet, öppnar sig byggnadens centrala gårdsplan med två loggior i renässansstil. På gårdsplanen arrangeras konserter,

La Rocca

föreställningar och avsmakningar. På markplanet ligger köket med eldstäder, öppna spisar, en brunn och den tidens husgeråd. Hjärtat av residenset är paradvåningen med en salong för representation som är inredd med möbler och målningar från 1700-talet och en öppning mot den stora terrassen.

I det angränsande rummet går inredningen i renässans- och barockstil med kassetak och en stor målning som porträtterar familjen Campeggi någon gång i slutet av

EMILIA
ROMAGNA

1600-talet. Sevärt är också påven Pius VII:s rum, vapensalen, "rakknivsbrunnen" (en fälla med vassa rakknivar som sticker ut från sidorna), fängelset och isoleringscellerna, alkoven och gångarna för övervakning vilka erbjuder en fantastisk utsikt över de underliggande dalgångarnas vinodlingar. Den gamla stadsdelen har fått sin färg och speciella atmosfär från de muralmålningar som gjorts av kända konstnärer. Värt att besöka här är domkyrkan Santa Maria Assunta in Piscina som byggdes på 1100-talet på resterna av en romersk kyrka (här finns en målning från 1492 av Marco Palmezzano), "Rivellino" (försvarsverket) med 1700-talsporten som leder in till fästningen och den tillhörande "Rocchetta" från 1300-talet. I omnejden ligger kyrkan Pieve di San Lorenzo och Convento di Monte del Re, ett kloster från 1200-talet som har omvandlats till ett hotell, samt helgedomen Santuario del Calanco från 1600-talet.

Nöjen och smaker

LOKALA PRODUKTER

Albana var det första vita vinet i Italien som uppnådde DOCG-status (kontrollerat och garanterat ursprung). Det här vinet har en lång historia och hade sin glansperiod under tiden för republiken Venedig, eftersom det var mycket uppskattat av dogerna.

LOKALA RÄTTER

Dozza har utmärkta charaktererprodukter. Förrätterna tillagas uteslutande av handgjord pasta: tagliatelle, garganelli ("kamrad pasta" som rullas på en särskild avpassad ram), tortelli med ricotta och salvia. Ragù är en köttås som görs av prosciutto eller magert kött. Den klassiska huvudrätten är grillat kött, som "fiorentina" (fiorentinsk bifstek) och hammel; sedan kommer ostarna, antingen färska som "squacquerone" eller lagrade som "pecorino di fossa" (jordlagrad pecorino). Slutligen har vi det platta brödet "piadina romagnola" som ofta ersätter annat bröd. De lokala vinerna utgörs av de vita Albana och Trebbiano samt det röda Sangiovese.

UTFLYKTSMÅL

Tack vare sin mångåriga historia av vintillverkning och sitt strategiska läge mellan Emilia och Romagna är vinstaden Dozza säte för Enoteca Regionale dell'Emilia-Romagna, med fler än 800 olika slags viner för provsmakning och försäljning. Cirka 200 av regionens bästa vinproducenter finns representerade. Här anordnas vinprovningar som leds av sommelier tillsammans med avsmakning av typiska lokala produkter och temakvällar.

EVENEMANG

Corteo dei Re Magi, den 6 januari. En historisk procession med de tre vise männen till häst genom byns gator.

Festa del Vino, den första söndagen i maj. Hela byn deltar i festligheterna som går i vinets tecken.

Festa di Pentecoste (pingstfestigheter), i maj/juni. Det antika porträttet av Madonna del Calanco återkommer till byn.

DozzaEventi, från maj till oktober. Program med konstutställningar, teater, musik och litterära evenemang.

Festival Internazionale del Folclore (internationell folklorefestival), i slutet av juli. Uppvisningar av internationella deltagare. Evenemanget omfattar flera kommuner i Romagna-området.

Festa delle Arzdore, första helgen i september på Piazza Zotti. Typiska rätter som tillagas av "le Arzdore", d.v.s. "husets härskarinna", bondhustrun som organiserade familjelivet.

Biennale d'Arte "Muro Dipinto", konstbiennial som infaller i september månad udda år. Byn fylls av konstnärer som målar på husens murar.

Falò di San Silvestro, den 31 december. Anordnas av Alpini di Dozza. En fest för att välkomna det nya året, med nyårseld och skål vid midnatt.

MUSEER OCH KONSTGALLERIER

Rocca Malvezzi Campeggi, öppet hela året från tisdag till söndag även under helgdagar som infaller under veckan. Tavel-samlingar, antika möbler, våningar, gamla fångelser och

löpgravar. På det övre planet finns ett pinakotek med en unik permanent utställning av modern konst, nämligen de konstverk som tidigare prytt fåsträngens husväggar. I den suggestiva vinkällaren med valv finns Enoteca Regionale: på tusen kvadratmeter är denna permanenta vinutställning en verklig fest för alla sinnen och en hyllning till Backus. Piazza Rocca 6, tel. +39 0542 678240. www.enotecamiariomagna.it.

"Il Muro Dipinto", ett galleri för modern konst under bar himmel. Hela byn är ett utomhusmuseum med fler än hundra konstverk som tillkommit under en period av 40 år direkt på husväggarna. www.murodipinto.it.

Museo d'arte sacra Don Giovanni Polo (museum för religiös konst), i prästgårdens rum. Öppnas på begäran, tel. +39 0542 678811.

SPORT- OCH FRITIDSAKTIVITETER

Tennis, ridning, promenader och terrängcykling.

Inköp

KONSTANTVERKARE

Umberto Zanetti
Umberto Zanetti
Via delle Vigne 11,
tel. +39 0542 678273.
Tavlor, glaskonst och alster
i olika slags material.

DIVERSE

Enoteca Regionale Emilia Romagna
Piazza Rocca 6,
tel. +39 0542 678089,
www.enotecamiariomagna.it
Vin

Studio Bibliografico S. Mamolo
Via XX settembre 42,
tel. +39 0542 679083.
Bokariteter och utgångna
utgåvor, även försäljning
online.

Atreates Galleria d'Arte
Via De Amicis 35/37,
tel. +39 0542 678340.
Konst.

Alimentari La Rocca
Via XX settembre 10,
tel. +39 335 6094647.
Livsmedel

I Sogni nel Cassetto
Via XX settembre 62,
tel. +39 0542 678008.

Apicoltore Giorgio Baraccani
Via Poggiaccio 11,
tel. +39 0542 678307.
Honung och honungs-
produkter.

Restauranger

RESTAURANGER

Monte del Re
Via Monte del Re, 43
tel. +39 0542 678556.

Ristorante Canè
Via XX Settembre, 27
tel. +39 0542 678120.

Ristorante Loanda Le Bistrot
Via Valsellustra, Toscanella
tel. +39 0542 672122.

Ristorante La Scuderia
Piazza Rocca
tel./fax +39 0542 678103.

Piccola Osteria del Borgo
Via XX Settembre, 19
tel. +39 0542 678200.

Ristorante Bellavista
Piazza Rocca, 4-6
tel./fax +39 0542 678112.

Ristorante Millelune
Via Calanco, 5
tel./fax +39 0542 678470.

Severoli
Via Colombarotto 1,
tel. +39 0542 672347.

Ravaglia Grande
Via Di Mezzo 82,
tel. +39 0542 53748.

Bendanti
Via Scossabrillo 29,
tel. +39 0542 672506.

Rebecchi
Via Val Sellustra 30,
tel. +39 0542 673330.

Inkvartering

HOTELL

Monte del Re Hotel Centro Congressi
Via Monte del Re, 43
tel. +39 0542 678400.
Konferenscenter

Hotel Canè
Via XX Settembre, 27
tel. +39 0542 678120.

Albergo Millelune
Via Calanco, 5
tel./fax +39 0542 678470.

Albergo da Marino Fis - Cin
Piazzale Rocca, 5
tel./fax +39 0542 678038.

AGRITURISM

Vinea Regum
Via Croce Conta, 1520
Castel San Pietro Terme
tel./fax +39 051 940707,
mob. +39 338 1740488.
Agriturismo med ekologisk
odling

La Rondinella
Via Monticino, 8
tel. +39 0542 40108.

Villa Buontempo
Via Valsellustra, 30
tel. +39 0542 673330.

BED & BREAKFAST

Al Prato della Rocca
Via XX Settembre, 64
tel. +39 0542 678224.

Ravaglia Grande
Via Di Mezzo, 86
40060 Toscanella
tel. +39 0542 53748.

Mirandolina
Via XX Settembre, 9
tel./fax +39 0542 678433.

Appartamenti C/o Piccola Osteria del Borgo
tel. +39 0542 678200.
Lägenheter

Bed & Kitchen
Via della Pace, 9
tel. +39 0542 679014,
mob. +39 329 1692760.

Il Cielo in una stanza
Via XX Settembre, 43
tel. +39 0542 680521,
mob. +39 347 4603024.

Il Melograno
Via Poggiaccio, 59
mob. +39 339 4550142,
333 5690232.

PARKERING FÖR HUSBILAR

På piazza Fontana,
100 meter från byn: 20
platser. Området saknar
faciliteter.